

125 років від дня народження Крушельницької Соломії Амвросіївни (23.IX.1872-16.XI.1952) – української народної співачки, педагога, заслуженого діяча мистецтв України //Література до знаменних і пам'ятних дат Тернопільщини на 1997 рік: Бібліогр. список /Уклад. Н.Іванко. – Тернопіль, 1996. – С.84-88.

Тернопільська обласна універсальна

наукова бібліотека

Богиня сцени

*До 130-річчя від дня народження
С.Крушельницької*

Тернопіль–2002

Упорядник Польова Г.І., завідувачка НМВ
Редактор Моліцька Г.С., заступник
 директора з наукової роботи
Комп'ютерний Слив'як О.О., головний
набір та верстка методист ОУНБ
Відповідальний Вітенко В.І., директор
за випуск Тернопільської ОУНБ

Крушельницька Соломія Амвросіївна
(23.09.1872-16.11.1952) //УРЕ. – 2-е вид. – К.,
1980. – Т.5. – С.545.

Крушельницкая Соломея Амвросеевна
//Музыкальная энциклопедия /Гл. ред.
Ю.В.Келдыш. – М., 1976. – Т.3. – С.71.

Крушельницька Соломія Амвросіївна
(23.09.1872-16.11.1952) – укр. співачка (лірико-
драм. сопрано, заслужений діяч мистецтв //Митці
України: Енцicl. довід. – К., 1992. – С.337.

Крушельницька Соломія //Енциклопедія
українознавства /Під ред. В.Кубійовича. – Львів,
1994. – Т.3. – С.1195.

Крушельницька Соломія (1872-1952) –
славетна співачка, педагог, заслужений діяч
мистецтв //Водяний Б. Короткий словник діячів
української музичної культури. – Тернопіль, 1992.
– С.24.

Соломія Крушельницька: Бібліогр. покажчик
/Упоряд. Іванко Н.К., Медведик П.К. – Тернопіль,
1983. – 8с.

про С.Крушельницьку] /Літ. зап. І.Герети
//Ровесник. – 1997. – 19 верес.

Павлишин С. Останній концерт ...: [Спогади очевидця] //Соломія. – 1997. – №3 (жовт.-листоп.). – С.2.

Папасольї Д. У саду, де квітує мигдаль...: [Перебування С.Крушельницької в Італії. Спогади] //Музика. – 1998. – №1 (січ.-лют.).

Черемшинський О. Чеський вчений про українську співачку: Листи Ф.Главачка до О.Черемшинського //Наукові записки /Терноп. обл. краєзнав. музею. – Тернопіль, 1997. – Кн. 2. – Ч.2. – С.208-218.

Собуцька В. Щоб росли троянди і співали солов'ї: [Обл. конкурс солістів-вокалістів до ювілею С.Крушельницької] //Свобода. – 1997. – 7 жовт.

Соломії Крушельницькій присвячується //Урядовий кур'єр. – 1997. – 27 верес.

Терещенко А. Фестиваль імені Соломії Крушельницької //Культура і життя. – 1996. – 17 січ.

23 вересня 2002 року – 130-та річниця від дня народження відомої української співачки Соломії Крушельницької.

Наша славетна краянка володарювала на світовій оперній сцені на рубежі минулого століття (1872–1939 рр.). Вона з тріумфом виконувала жіночу оперну класику. В її концертний репертуар обов'язково включались українські народні пісні. Всі, хто чув її, завдячують долі за такий подарунок.

Соломія Крушельницька завжди залишалася вірною своїй Батьківщині і національній культурі. Вона пропагувала її по світу не принижуючи, а возвеличуючи навіки.

Українська культурно-мистецька громада відзначає рік ювілею великої співачки різноманітними заходами. Музеї Соломії Крушельницької у Львові та с. Біла на Тернопільщині відкриють нові експозиції, представлять невідомі досі матеріали, науково-мистецькі дослідження та бібліографію. В мистецьких закладах пройде обласний конкурс музичної майстерності вокалістів.

До участі у цій роботі долучаться і бібліотечні заклади області. Через зміст святкових урочин бібліотекарі донесуть землякам-сучасникам життєвий і творчий шлях Соломії Крушельницької, значення її внеску у світову мистецьку скарбницю.

Ця робота неможлива без партнерства з культурно-освітніми, мистецькими, літературними, громадськими організаціями. А тому, варто звернути увагу на широку інформаційну підтримку заходів, які будуть організовані бібліотечними закладами.

Радимо виступати на сторінках преси, радіо, телебачення з оглядами літератури, проведенням заочних читацьких конференцій, літературних діалогів.

В даному посібнику представлена змістовна бібліографія життєпису артистки. Рекомендуємо використати її для організації наочних форм роботи, проведення мистецьких ювілейних читань у товариствах, клубах і об'єднаннях.

Вміщений сценарій вечора-портрета "Богиня сцени" допоможе об'єднати широку читацьку публіку різних поколінь та рівня культури.

Мелех-Яросевич Л. Українські співачки на польських оперних сценах //Дзвін. – 1996. - №8. – С.105-118.

Михайленко І. На вершині світової слави //Культура і життя. – 1997. – 1 жовт.

Олейнюк О. Незабутнє //Свобода. – 1997. – 18 верес., портр.

Пасічник Р. Соломія Крушельницька – неперевершена вагнеристка //Соломія. – 1998. - №5 (квіт.). – С.1.

Петров И. Баттерфляй улетела в вечность ... //Киевские ведомости. – 1997. – 23 сент.

Пилипчук Р. Забуті сторінки //Культура і життя. – 1997. – 1 жовт.

Савків Т. Кризь плин років дзвенить – зоріє твій спів, прекрасна Соломіє //Свобода. – 1997. – 25 верес.

Соломія Крушельницька – наш національний діамант //Голос України. – 1999. – 20 лют.

Український соловейко //Армія України. – 1998. – 10 лют.

Маркіян Малюца: далеке і близьке: [Спогади

співачки, ніж С.Крушельницька //Тиждень. – 1997. – №38 (19–25 верес.).

Єфименко Н. Артистка, співачка, патріотка //Українське слово. – 1997. – 2 жовт.

Забуті сторінки: 125 – річчя від дня народження великої співачки – Соломії Крушельницької //Культура і життя. – 1997. – 1 жовт.

Краснодемський В. Королева оперної сцени //Голос України. – 1994. – 23 верес.

Ліберний О. Пісню і серце людям віддала //Свобода. – 1997. – 23 верес.

Майданська С. Непереможна українська Брунгільда: 23 вересня – 125 років від дня народж. Соломії Крушельницької //Час. – 1997. – 18 – 24 верес. – С.11.

Малицька К. Саломея Грандіссімо: 23 вересня 125 років з дня народження великої Соломії //Тернопільська газета. – 1997. – 25 верес. , портр.

Медведик П. Тернопіль у юності Соломії Крушельницької //Соломія. – 1997. – №2.

Для проведення вечора організатори мають святково оформити сцену, яскравим світлом окреслити портрет Соломії Крушельницької з датами її життя.

Зважаючи на час, у який жила співачка, варто використати грамплатівки, які збереглися в приватних колекціях.

Професійну допомогу в музичному оформленні заходу нададуть запрошені співаки-вокалісти.

Доповненням до вечора буде виставка “Тієї пісні-мови не убить!”.

Епіграф виставки:

*“Моїй Землі подільській щедро світить
Незгасним Сонцем – пісня Соломії”*

/Г.Костів-Гуска/.

Розділ І.

*“І це була не просто Соломія”
(Життєві стежки С.Крушельницької).*

Розділ ІІ.

*“Аплодував їй гаряче Париж
І вишукана публіка Мілана”
(Мистецькі тріумфи С.Крушельницької).*

Розділ III.

“Наш національний діамант”.

(Внесок С.Крушельницької у національну культуру).

Розділ IV.

“Вона співала гімн рідному народу!”.

(Про творчі зв'язки з Тернопільщиною).

світової слави”, упоряд. і приміт. М.Головащенко. – К.: Муз. Україна.

Ч.1. Спогади, 1979. – 397с., 13 л., іл.

Ч.2. Матеріали. Листування. – 1979. – 477с.

Соломія Крушельницька //Луговий Ол. Визначне жіноцтво України: Іст. життєписи. – К., 1994. – С.242.

Белоусов А. Так возвращалась Баттерфляй... //Независимость. – 1996. – 19 ноябр.

Виспінський І. Уклін тобі, велика Соломіє! //Свобода. – 1997. – 18 верес.

Герета І. Соломія Крушельницька в оцінці світової критики //Вісник фонду Олександра Смакули. – 2000. - №1. – С.52.

Герета І. Хотіла додому //Тернопіль вечірній. – 1997. – 17 верес. – (125 років від дня народження Соломії Крушельницької).

Головащенко М. На вершині світової слави //Соломія. – 1997. – №3 (жовт.-листоп.). – С.1.

Голод І. Єдина фея поміж корифеями: За чотирислалітню історію опери не було кращої

ЛІТЕРАТУРА

Віночок Соломії Крушельницької: Поезії і музичні твори. Висловлювання визначних діячів культури. Репертуар співачки /Зібр. і упоряд. П.Медведик. – Тернопіль: Збруч, 1992. – 125с.

Українські народні пісні з репертуару Соломії Крушельницької /Упоряд. і авт. передм. І.Майчик. – К.: Муз. Україна, 1971. – 74с.

Баб'як О. Мистецьке чудо: [Останній концерт Крушельницької в Тернополі 1934р.] //Тернопіль: погляд крізь століття. – Тернопіль, 1992. – С.180-181.

Герета І. Соломія Крушельницька і народна пісня //Наукові записки: Зб. – Тернопіль, 1993. – С.87-100.

Герета І. Соломія Крушельницька та діячі української культури //Тернопілля'96: Регіон. річник. – Тернопіль, 1997. – С.530-535.

Соломія Крушельницька: Спогади. Матеріали. Листування. У 2-х ч. /Вступ. ст. "На вершині

Дійові особи:

Бібліотекар:

І-й ведучий

2-й ведучий

І-й читець

2-й читець

Бібліотекар:

Як досягнути той безмежний світ нашої єдиної, неперевершеної Соломії Крушельницької?! Якими словами висловити радість, гордість від того, що галицька земля має у своєму вінку славетних незрівнянну Соломію.

Моя краяно із Землі подільської,

Через безсмертя й велич світову

До мене голос твій доноситься зі сцени,

І слухаю тебе, немов живу*

/Костів-Гуска Г. Соломії/.

/Звучить українська народна пісня або арія із репертуару С.Крушельницької/.

*Цит. за кн.: Віночок пісень Соломії Крушельницької. – Тернопіль, 1992. – С.63.

Лише одна жінка царювала на світовій сцені у перші десятиріччя ХХ століття це – Соломія Крушельницька. Її сучасниками були Маттіа Батістіні, Енріко Карузо, Тітта Руфо, Джакомо Пуччіні, Федір Шаляпін, Руджеро Леонкавалло, Леопольдо Муньйоне, Ріхард Штраус та багато інших прославлених композиторів, музикантів, співаків, поетів та письменників. Шанувальники таланту Соломії Крушельницької називали її “жінкою Шаляпіним”, “неперевершеною Соломією”, “незабутньою Аїдою”, “єдиною в світі Джокондою”, “найчарівнішою Чіо-Чіо-сан”, “неповторною Галькою”, “ідеальною Брунгільдою”.

Хто ж вона, ця чарівниця співу, яка змогла полонити слухачів своїм чистим, “як роса на польових квітах” голосом, небаченим артистичним хистом?

І-й ведучий:

Народилася Соломія Крушельницька 23 вересня 1872 року в селі Білявинці Буцацького повіту на Тернопільщині в сім'ї священика.

Ось що згадує сестра Соломії Олена Крушельницька Охримович: “Батько присвячував

приїхала на Батьківщину й оселилася у Львові. Ті, хто знав її багато-багато років, залишився на чужині. Здавалося б, це велика трагедія – втратити забезпечене і безжурне життя. Та коли вона згадувала про це, то тільки вибачливо посміхалася сумною посмішкою і говорила, що “існує лише одне життя та єдиний нинішній день, і досить усміхатись їм, щоб завтрашній ранок став кращим, ніж усі попередні”.* Свої ранки зустрічала велика співачка до 80-ти років, а в листопаді 1952 року прожила Соломія Крушельницька свої останні дні.

На закінчення вечору Олег Герман читає останню частину триптиху “Як спів душі мого народу” /або під тихе звучання музичної фонограми її може виконати “читець”/.

*Цит. за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2ч. – К., 1978. – Ч.1. – С.283.

/1929/, Венеції /1932/ та інших.

2-й ведучий:

Де б не бувала велика артистка, вона з радістю поверталася у рідні краї. Виступала з такими відомими вокалістами як О.Мишуга, М.Левицький, М.Менцинський, Й.Шиманський. Всі, хто чув спів С.Крушельницької, завдячують долі за такий подарунок. Це пам'ятний концерт у Львові на честь столітнього ювілею М.Шашкевича. На виступи славетної артистки завжди прагнув побути Василь Стефаник. Останній раз вони зустрілися у Львові, коли відзначалося 60-річчя письменника. Соломія Крушельницька співала для нього стару покутську пісню та ще найулюбленішу "У сусіда". Василь Стефаник лишився сердечним другом великої співачки на все життя.

1-й ведучий:

Її єднали міцні узи дружби з Іваном Франком, Денисом Січинським, Ольгою Кобилянською, Миколою Лисенком, з яким вона листувалася, але так ніколи і не зустрілася.

2-й ведучий:

У серпні 1939 року Соломія Крушельницька

нам багато часу: розказував цікаві казки, співав різних пісень і нас заохочував до співу. Ми батька дуже любили, шанували, слухали. Мати була строгішою, вирізняла деяких дітей..." *

Згодом сім'я переїхала в село Біла, що під Тернополем. Там і пройшло дитинство майбутньої співачки. Тернопільський поет Левко Крупа допоможе поетично змалювати рідний край Соломії.

Читець:

Білявинці-Біла – хатини біляві...

В ранкових туманах купаються верби,
свічадо ставка – в очеретній оправі,
світанки, вогнистео мальовані в небі...

В гаях солов'ї композитори вічні –
експромти складають: сміються – не плачуть!
Танцюють "Аркан" знов при місячній свічці
дуби на узгір'ї – то легені наче...**

/ "Три криниці"/**.

*Цит.за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2ч. – К., 1978. – Ч.1. – С.49.

**Цит.за кн.: Віночок Соломії Крушельницької /Зібр. і упоряд. П.Медведик. – Тернопіль, 1992. – С.54.

2-й ведучий:

В колиській народній пісні зростала маленька Соломія. Батько, організовував хори, невеликі фольклорні вистави, село буквально дзвеніло сріблом колядок і щедрівок у різдвяно-новорічну пору. Народний спів назавжди заповнив майбутню співачку.

1-й ведучий:

Знову вдамося до спогадів старшої сестри Олени Охримович: "Вчитися музики Соломія почала з 6-7 років. Грати на фортепіано вчилася одночасно зі мною. Але вона мала більші здібності і робила значні поступи. Часто ми грали з нею в чотири руки".*

В 10 років Соломія виступає у хорі "Руської бесіди". По-справжньому перший вокальний дебют відбувся під час концерту у Тернополі на честь Т.Шевченка. У юної співачки був дублер, який зміг би замінити Соломію, але такої необхідності не виникло: соло зачарувало присутніх слухачів.

*Цит.за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2т. – К., 1978. – Ч.І. – С.50.

"Саломея" у колі друзів відбувалися імпровізовані концерти господині дому. Як правило, вона ніколи не відмовляла бажанням гостей послухати твори Баха, Бетховена, Шумана, Шуберта, Дебюссі та інших. Співала неповторно, мовою оригіналів. У матеріалах спогадів зазначається, що в цих концертах обов'язково звучали пісні Батьківщини.

Тобі до ніг схилялося півсвіту
Як ти співала про подільський край.
Топився лід байдужості і фальші,
Злітала пісня як під вітром рвійним...
Ти чудеса вершила в тихій залі,
Прекрасна жінко, голосом чарівним.
/Костів-Гуска. Соломії/*.

1-й ведучий:

З тріумфом проводить співачка свої останні театральні сезони 1915–1920р.р. у театрі "Ла Скала", у Монте-Карло, Лісабоні, Неаполі. Пізніше виступає як камерна співачка у Буанос-Айресі і Ріо-де Жанейро /1923/, Мілані /1924/, Парижі /1927/, у містах США і Канади /1927,1928/, у Римі

*Цит. за кн.: Віночок Соломії Крушельницької. – Тернопіль, 1992. – С.47.

а згодом відомий священник Володимир Садовський; адвокат і політик Теофіл Окуневський. Багаті мільйонери обіцяли побудувати театри тільки для неї.

Романтичний спогад є також про Федора Шаляпіна.

I-й читець:

“Їдьте зі мною в Париж, а звідтіля далі. Куди буде треба. Досі я їздив завжди сам. Ви любите музику та оперу не менше, ніж я. Я не зустрів досі жінки, яка так тонко розуміла б мою професію...”
Невже ж ви не можете повірити в те, що вами захоплюються не тільки як оперною артисткою, але й як жінкою?*

2-й ведучий:

У 1910 році Соломія покохала адвоката Чезаре Річчоні, вродливого італійця, знавця музики. Щасливе подружжя поселилося у Віареджо, на узбережжі Тірренського моря. Вечорами на віллі

*Цит. за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2ч. – К., 1978. – Ч.І. – С.289.

**Там же – С.291.

2-й ведучий:

Інтерес дівчини до співу, до музики підтримував відомий галицький композитор отець Остап Нижанківський. Він бував у домі Крушельницьких і завжди з нотними новинками. Крушельницькі були також у приятельських стосунках із засновником першого в Галичині, сільського хору талановитим диригентом Йосипом Вітошинським – священником із села Денисів. Так в єство майбутньої співачки входила музика. “Вже тоді голос її був сильний, гарний і дуже відрізнявся від інших. Як заспіває, бувало, коло Фільварку “Чомусь мене моя мамо, рано не збудила”, то було чути аж на другому кінці села. “Ого, Люня співає!” – говорили люди і заслуховувалися”.*

I-й ведучий:

Всупереч усталеній думці, що дочка священника не може бути артисткою сцени, батько відряджає Соломію на навчання до Львівської консерваторії. Це досить незвичне явище для села.

*Цит. за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2т. – К., 1978. – Ч.І. – С.76.

У патріархальних священницьких родинх подібний вчинок вважався майже аморальним. Родину Крушельницьких почали обмовляти ще й тому, що були розірвані заручини між семінаристом Гутковським і Соломією, їй не подобалися погляди нареченого на сім'ю, висловлювання про музику: "А я вам бах – і скажу, що волю шопу ніж Шопена. ...Жінка не повинна займатися музикою, а тим більше виступати в концертах у театрі. Це не підходить для неї...".*

Спів, єдина пристрасть Соломії, переміг. А перші результати самопожертви заради мистецтва – закінчення консерваторії з медаллю і відзнакою в дипломі: "...Має всі дані, щоб стати окрасою навіть першорядної сцени...".**

2-й ведучий:

Соломія не заспокоюється рівнем здобутої освіти. При сприянні родини, Амвросій Крушельницький дістає позику в банку і їде з дочкою в Мілан, де вона удосконалює голос та

*Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2т. –К., 1978. – Ч.І. – С.53.

**Там же. – С.ІО.

2-й ведучий:

Живучи в Італії, Соломія з великими аншлагами гастролувала в Португалії, Єгипті, Алжирі, Іспанії, Аргентині. Найкращі спогади у Соломії Крушельницької про виступи у Буенос-Айресі 1906 року. Труп очолювали блискучі, талановиті диригенти А.Тосканіні та Л.Муньйоне. Ще ніколи в театрі "Опера" глядачі не виявляли такого шаленого ентузіазму і раз-по-раз викликали співачку на "біс". Не схильний до повторень /на "біс"/ Артуро Тосканіні дозволяв це тільки своїй улюблениці. С.Крушельницька стала найшанованішою артисткою Буенос-Айреса в наступні театральні сезони. Її любили, нею захоплювались, присвячували музику, поезію.

І-й ведучий:

Було б не справедливо змалювати портрет великої Соломії христоматійною і неземною. Доля була щедрою, наділивши її талантом і красою. Висока внутрішня культура, благородство і аристократизм натури приваблювали до неї поклонників-чоловіків. Серед них – меценат Іван Білінський, аптекар єгипетського короля; співак,

операх – “Гальці”, “Графині” та ін.

2-й ведучий:

Здобуваючи славу на польській сцені, артистка щороку виїздила на гастролі до Петербургу. Там вона грала “Отелло”, “Аїді”, “Марії ді Роган”, “Лоенгріні”, “Кармен”, “Піковій дамі”, “Євгенії Онегіні” та інших виставах. Сучасники згадували, що особливою красою вражали екзотичні образи – Аїда, Селіка, Чіо-Чіо-сан.

1-й ведучий:

Найбільш близькими по духу були для співачки вагнерівські героїні. У цих образах чітко вимальовується героїчна лінія /наприклад Брунгільда/. Всі вони майстерно окреслені, проте постійно коливаються між реальним життям і невловимістю вигадки”, читаємо ми в спогадах Дарії Банфі Малагуцці,* яка мала бесіду з С.Крушельницькою. Партії в операх Вагнера співачка найчастіше виконувала у театрах Італії. Сюди вона повернулася після роботи у варшавській Великій опері.

*Цит. за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2ч. – К., 1978. – Ч.І. – С.237.

сценічну майстерність. Час від часу співачка приїздить у Львів і виконує провідні арії в оперних спектаклях. Проте грошей, щоб оплачувати навчання не вистачало. Галицький сейм, не дав згоди матеріально підтримати першу зірку оперної сцени. Ось що пише Соломія Крушельницька до Михайла Павлика з цього приводу: “... може, й ліпше, обійдеся без панської ласки, потім встигали би сто літ. А однак тими парами сотками я би була не обібралася”.*

Іноземці виявилися більш прихильними до української культури. Англійка “міс Александер”, безтямно закохана в Соломіїн голос, забезпечила коштами її навчання у відомих італійських музикантів

1-й ведучий:

Цей та інші Факти із біографії С.Крушельницької повідомляють нам епістолярні джерела. Глибокий, щирий по змісту, пізнавально значний матеріал міститься у листах до Михайла Павлика. Письменник-демократ активно допомагав

*Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2т. –К., 1978. – Ч.І. – С.12

майбутній співачці обрати вірний шлях у житті,
давав найрізноманітніші поради.

*/Звучить фортепіанна музика, на фоні якої
читаються листи/.*

І-й читець:

З листів Михайла Павлика. Коломия.
ІЗ.ХП.1893. "Оце, сумуючи межі старим і новим
роком, я згадав Вас і задумав Вам післати
життєпис Софії Ковалевської – одної з
найвидатніших жінок світа, котра дійшла найвищої
слави в науці, а проте була найнещасливіша з
нещасних... По-моєму, цю життєпис варто знати
всякій жінці, що може знестися над загал
жіночий...".

2-й читець /від імені Соломії/:

До Михайла Павлика. Мілан, 30.12.1893.

"...Сумно то дуже узнати в собі і признатися
до того, що таке плохеньке образование під кождим
взглядом мені дісталось, та дарма! Може ще ліпше
бути переконаною о тім сумнім факті, ніж мислити
о собі навпаки!

Життєпис Ковалевської дуже цікава для мене,
та ще хочу Вас просити, если ласка, потрудіться та

Вона – Кармен, як іскра запальна,

І ніжна та прекрасна Дездемона.

Під небом італійським голубим,

В містах Іспанії, у Франції, в Оттаві

Піснями прославляла рідний край –

Їх відгомін котився по Дністрі й Боржаві

/Н.Очеретовська/.*

І-й ведучий:

Географія гастролей С.Крушельницької
простягнулась до Південної Америки, з 1898 по
1902 рік співачка була примадонною Варшавської
опери. /Про цей період творчості є дуже цікаві
акти. Можна запросити до бесіди П.Медведика,
засновника і директора музею Соломії
Крушельницької с.Біла, або Олега Германа з
читанням віршів, присвячених славетній краянці/.
У Варшаві Соломія Крушельницька дуже швидко
здобула славу і пошану. Поляки вважали її
неперевершеною в усіх виставах, але особливо
високо цінували за блискуче виконання
заголовних партій в польських національних

*Цит. за кн.: Віночок Соломії Крушельницької. –
Тернопіль, 1992. – С.47.

Найкращими свідченнями успіхів були рецензії в газетах того часу.

І-й читець:

“У неї струнка і висока постать, м'які і приємні риси обличчя, невимушена сценічна гра, природний хист передавати живі й глибокі почуття..., бездоганно поставлений блискучий голос., напроцуд вірна емісія звука, настільки чіткого і впевненого, що його можна переплутати з голосами інструментів, рідкісна чистота вокалізації, гранична відточеність співу – все це знаходить відгук у вдячних серцях слухачів, і вони не шкодують артистці бурхливих щирих оплесків...”.*

2-й читець:

Аплодував їй гаряче Париж
І вишукана публіка Мілана, –
Весь світ зачарувала Батерфляй
І добра, щира Пушкінська Тетяна.
Вона – і Галька, дівчина проста,
І жертва зла неправедних законів,

*Цит. за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2ч. – К., 1978. – Ч.І. – С.20.

дайте мені її книжку до прочитання, щобим ще ліпше могла пізнати тую жінку з таким сокрутним талантом, а нещасливу через свою слабу натуру...”.

2-й ведучий:

Поступово навчання підходило до кінця, і Соломії треба було думати про своє майбутнє. Вона заключає контракт з театром Кремони. Перший спектакль – “Манон Леско” Пуччіні. Випробування велике. Сам композитор бував на репетиціях і дуже хотів, щоб його твір мав успіх, бо оперу на цю ж тему написав Масне. Прем'єра пройшла успішно і принесла популярність не тільки невідомій галичанці, а й не дуже відомому на той час Пуччіні. У С.Крушельницької складаються дружні відносини з маестро та його сім'єю.

І-й ведучий:

Так настирною працею, з безмежною любов'ю до музики, добивалася Соломія Крушельницька визнання на італійській сцені. Послухаймо спогади Олени Охримович про початки театральної кар'єри її славетної сестри-співачки:

2-й читець:

“Дорога в тодішньому театральному світі була дуже терниста і часто йшла понад урвищем. Дуже легко було, тим більше жінці, спіткнутися і впасти. Правда, на цьому шляху були і чудові люди, які подавали дружню допомогу, та вони часто самі були безсилі за тих умов. Довкола буяла конкуренція, і потрібен був, крім великого таланту, ще й неабиякий розум, щоб втриматися на вершині у тому світі слави”. *

2-й ведучий:

Молодою артисткою рухало одне бажання – досконало володіти голосом, “хай там громи б'ють /пише Крушельницька/... треба студіювати оперу так, щоби і самим звуком голосу виражалось вже значення слова” В її натурі утверджуються віра і впевненість у своїх силах.

1-й ведучий:

Опанувавши принципи італійського бельканто, Соломія Крушельницька їде у 1895 році до Відня вивчати творчість Вагнера і співати його опери. На

*Цит. за кн.: Соломія Крушельницька: Спогади, матеріали, листування. У 2ч. – К., 1978. – Ч.І. – С.67.

той час вона сама розуміла, що це ризикований крок: “таким ходом не один співак карк скрутив”. Проте музика Вагнера нестримно вабить своїм драматизмом і глибоко западає в душу. Протягом кількох місяців співачка студіює музику великого німця у відомого віденського професора Генсбахера. На сцені краківського театру Соломія Крушельницька вперше виступить в образі Ельзи опери “Лоенгрін” Ріхарда Вагнера.

/Звучить музика Вагнера/.

2-й ведучий:

У 1895-1898 Крушельницька гастролювала у Львові, Кракові, в італійських містах: Кремоні, Зара, Палермо, Феррара, Трієсті, Удіне, Мілані, на півдні Франції – у Ніцці, та у зимовому сезоні 1896-1897р.р. у складі італійської оперної трупи в Одесі. 1 скрізь виступала з великим успіхом. Повсюдно прокотилася слава про нового Солов'я Європи. В репертуарі С.Крушельницької партії Манон /“Манон Леско” Дж.Пуччіні/, Амелії /“Бал-маскарад” Дж.Верді/, Джоконди /А.Понк'єллі/, Рахілі /“Дочка кардинала” ф.Галеві/, Дездемони /“Отелло” Дж.Верді/ та інші.